

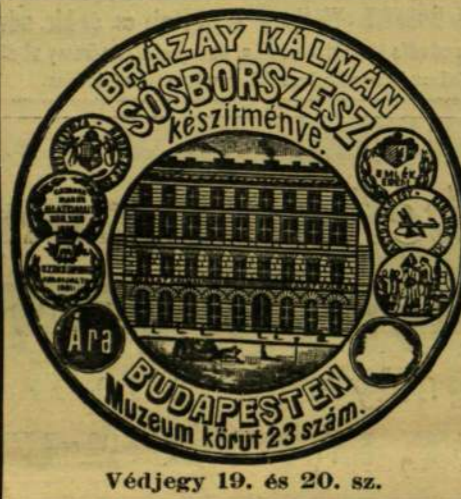

A világhírű kerékpár.
Főképviselet Magyarországra részére: 7660
Fodor Károly és Társa, Budapest,
V., Erzsébet-tér 17.
Pope Mfg. Co., gyárosok, Hartford, Conn.

Üdvös tanács.
Köhögésnél, rekedtségénél, a torok és légzési szervek működési zavaráinál **Egгер** biztos hatású
MELLPASZTILLAI
vesztek. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadozob 25 kr.)
A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásúnak bizonyultak.
Egгер Szóda-Pasztillai.
(1 doboz 30 kr.) Mindkét szert kapható minden gyógyszer-tárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon:
„Nádor”-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

„A világ legjobb sámfája”
FÖLDVÁRY IMRE
férfi divat és fehérmű raktárában. **párja**
Budapest, IV., Koronaherzeg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7578
Férfi ingek, Jäger-árak, vadász és sport-cikketek és választékban kaphatók.
Kestyük és Nyakkendők.

Kwizda Fluidja
A kigyó védjeggyel.
Erdőnyesen használva turiszták, kerekpároknak és lovasok által nagyobb túrák utáni erőtlenítésre és gyógyításra.
1/2 palack ára 1 frt.
Turista-fluid.
Erdőnyesen használva turiszták, kerekpároknak és lovasok által nagyobb túrák utáni erőtlenítésre és gyógyításra.
1/2 palack ára 60 kr.
Kreispotheke, Kornenburg (Bécs mellett).
A név, az egy és az oszlop törvényesen védett. 7630

SÓSBORSZESZ
Általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag kiténtetett sóborszesz-készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzának lővén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra kélek nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszermind védjegyként a budapesti iparkamaránál.
Általánosan ismert kiténtő házaszer; különösen a bedörzsölés-kendőgyűrő-gyógyomónál (masszage) igen jó hatású. Ajánlható egyszerűen fogtisztító szerül is, a menyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, száraztatja, a hajdegek erősítésére, a fejkorpa képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.
Egy nagy üveg ára 90 kr., egy kisebb üveg ára 45 kr.
BRÁZAY KÁLMÁN 7361
Budapesten, IV. ker., Múzeum-körút 23. szám.

Menyasszonyi selyemkelmék
Fehér, fekete és színes, a jó viselkedést jótálló-levéllel. Körvetlen bevételre alkalmas magánosok részére, portó- és vámmentesen igaz gyári áron a házhoz szállítva. Ezzer meg ezer állomarc levél melyik színekből óhajt ön mintákat?
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
selyemkeltő-gyárak szövetsége Zürich. 7374

A „Very Well”
Kerekpároknak csak elsőosztályú kerekeket ajánlunk a legjobb anyagból. Eladási tényleges jótállás mellett. Raktár Budapestben Blau Józsefnél Teréz-körút 23. — B: oszban Baumann L.-nél VI. 2. Millergasse 6/F. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 7630

D' Leras AS PHOSPHÁT
Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kiténtő gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomorajdalmak, vérszűrés eseteiben, szabályozza a hószármót, könnyű emészettető és kiváltóanyagok fejlődésében lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmelegebben ajánlható. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Magyarországi főraktár Budapest, Török József gyógyszer-tára király-utca 12. sz.

Első os. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.
HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR
Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120. (szaját házában)
Az arany éremmel kiténtetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, es. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya, és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítói. E homlokzat-festékek, melyek mézben feloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában különként 16 krtól felfelé szállítatnak, és a mi a festék szűrtisztaságát illeti, azonos az olajfestékekkel. — **Mintakártya, ugyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldeték.** 7645

VALÓDI
Ára csomagonként 2 krajczár (50 fillér) 500 gramm.
Kathreiner-féle Kneipp maláta kávé
Kathreiner-féle maláta-kávé gyárak Bécs-München
Saját érdekünkben csakis ezen eredeti csomagokat kérjük és fogadjuk el.

Tessék kísérletet tenni
és meg fog győződni, hogy patkányok és posztagerek kiirtására minden körülmények közt legbiztosabb a **László József** gyógyszerész által feltalált
patkány pusztító-szer.
Bámulatos hatást és biztos sikert eredményez ezer elismert nyilatkozat bizonyítja.
Ára 1 doboznak 1 frt, 6 doboznak 5 frt, használati utasítással. — Kapható:
LÁSZLÓ JÓZSEF gyógyszerésznél
Maros-Ujvár (Erdély), 7488
Budapesti főraktár: Egгер-féle gyógyszer-tára „Nádorhoz” Váci-körút 17.

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiténtőbb, teljesen ártalmatlan, vegyítéses és szirmentes készítmény a 7502
Margit Crème.
Rövid idő alatt szüntet szepelget, mélyfoltot, pattanást, bőrtájkát (mitesszer) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tőbe bájos arcszínt kölcsönöz. Ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgy 60 kr., 3 színben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszer-tára, Aradon Deák Ferencos-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király-utca 12.

KIRÁLYNŐ-ARCZCRÉME,
legjobbnek ismert arczsépitő a világon.
Ezen arczéme a legrövidebb idő alatt eltávolít az arczról minden bőrtisztatlanságot, u. m. szepelget, pórpocok, mitesszer stb. s azt hóhétre és tővére teszi. Teljesen ártalmatlan. Egy üveg 70 kr., királynő-arczéme csomagban 1 doboz 50 kr. — Királynő-hölgygyógyászati, rózsa és krém szomban 1 doboz 70 krajczár. Szétküldési főraktár:
Temesváry József
Angyal-gyógyszertára Zombor, Jókai-tér 2.
Budapest Török József gyógyszer-tára, Király-utca 12. sz.

Még csak rövid ideig!
Fesztay társaság körkép palotájában Városliget 7368
Krisztus a keresztján és Jeruzsálem
óriási körkép. Látható reggel 9 órától este 4 óráig. As esti órákban villanyvilágításnál. Belépő díj 50 kr. Gyermekek 30 krajczár.

16. SZÁM. 1898. BUDAPEST, ÁPRILIS 17. 45. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltevel: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 1 félévre — 6 *
Csopán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt. félévre — 4 *
Csopán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félévre — 2.50
Külföldi előfizetőkben a postai lag megfahozott viteldij is csatlakandó.

A KIRÁLYRÓL.

BUDAI KIRÁLYI várpalotában közelebb április 11-én lefolyt ünnepély alkalmából a király Ő Felségének két olyan legújabb arczképét mutatjuk be, a melyek a múlt márczius 1-én Budapesten Koller utódainak műtermében készülték s Ő Felségét magyar huszártábornoki diszegenruhában ábrázolják. Örömmel látható e sikerült fényképekről, hogy Ő Felsége, noha már 68-ik esztendejében jár, még mindig daliás tartású férfiú, ki 50 éves uralkodásának terhei és a mindenkinek kijutó megpróbáltatások mellett is meg tudta őrizni mind testi, mind lelki erejét.
Mídon ez érdekes arczképeket most bemutatjuk, egyúttal alkalmat veszünk arra, hogy Ő Felsége gyermek- és ifjúkorára is visszapillantsunk alábbi közleményünkben.

A KIRÁLY LEGÚJABB ARCKÉPE. Koller utódai (Forchó és Gálly) 1898 márczius 1-én felvett fényképe.

együtt nevedektek s így első ifjúságukat együtt élték le.
A három főherceg nevelésének nehéz gondja Bombelles Henrik grófra volt bízva; ő mellé volt még rendelve Ferencz Károly főherceg három szolgálattelvő kamarása, mindenik fiatal főherceg mellé egy-egy, de a szolgálatot közösen látták el. Királyunknak a ritka lovagias érzelmű, szigorúan katonás Coronini János gróf jutott; a későbbi Miksa császár mellé előbb Ledohowszky gróf, majd ennek a negyvenes években bekövetkezett halála után Gorizzutti báró; a legifjabb Károly Lajos főherceg mellett pedig Morzin Károly gróf végezte a kamarási teendőket. A francia származású Bombelles gróf sokoldalú műveltségű, előkelő modorú, tapasztalt és világlátott ember volt; természetére nézve inkább diplomata, mint katona. A főhercegek a császári udvar Schweizerhof nevű részének második emeletét lakták. Mindgyiköknek külön szobája volt, melyben tanultak és háláltak. Károly Lajos azt a szobát foglalta el, a mely ma Braun báró kabinetirodai főnök írószobája; e mellett volt a Leopold-épületszárny irányában Ferdinánd-Miksa szobája, azután egy másik szoba, melyben az éjjeli szolgálattelvő kamarás tartózkodott, s végül Ferencz József szobája. Ő vele kezdte meg legelőször az oktatást az 1801-ben született s 1876-ban mint ezredes és testőrfőhadnagy elhalt Wittek, akkor még csak tüzér-aliszt, kinek Ferencz Károly fiait oktatására való felszólítása után, még azon évben 1836-ban maga a kis Ferencz József sajátkezűleg adta át a hadnagyi kardbort.
A mi a derék Witteket a kis főhercegek oktatására első sorban képesítette, az ritka szép írása s mint született csehnek, a cseh nyelven való jártassága volt, a mire akkor különös gondot fordított az udvari politika. Wittek hetenkint háromszor vett részt a főhercegi gyermekek játékaiban s ez alkalmaknál mindig csak cseh nyelven társalognak. Ebből álltak a tulajdonképeni

tanítás előkészületei, melyeknél aztán később az édes anyja, Zsófia főhercegné is igen gyakran jelen volt, kézi munkájával ott ült az asztalnál s élénk figyelemmel kísérte a gyermekek leckeit.

De jelen lehettek a leckeórán a főhercegek bizalmasabb játszópajtásai is, mint p. o. Bombelles gróf fia: Márk és Károly, meg Coronini Ferenc gróf. Az első úszó gyakorlatokat a schönbrunni park uszodájában tartották Lenger nevű katonai úszómester vezetésére és felügyeletére; épen úgy tornázásra is a schönbrunni kert Meidling felé eső elkerített része volt nyáron át berendezve, télen pedig a Burgnak Zsófia főhercegné lakosztályaival szomszédos egyik terme, a hol vívni is lehetett. Úgy a tornázó, mint a vívőleckéken is sokszor jelen volt a gondos anyja, sőt olykor Karolina Augusta özvegy császárné is.

Ha aztán a komoly tanulmányokata játék felváltotta, akkor a schönbrunni kert árnyas fasorai közt és szép pázsitján egész sereg virgoncz

gyermek gyűlt össze, kik közt ott voltak a két Bombelles fiú, Coronini Ferenc gróf, Metternich herceg két fia, Rikárd és Pál, Falkenhayn Ferenc, Rudolf, Gyula és László grófok, gróf Taaffe Ede, a későbbi osztrák miniszterelnök, a magyar arisztokrácia ifjabb sarjai közül Erdődy Ferenc és Tamás grófok, Szechenyi Dénes, Stadion Ede, Hoyos Ernő, stb. grófok.

Rosz időben rendszeren a schönbrunni kastély két nagy középfolyosója szolgált játszóhelyül, de nem sokára komolyabb céllal kötődtek össze az üdülések az óráit is, mikor Wittek egy egész gyermek-katonacsapatot szervezett, hogy a főhercegeket begyakorolja előbb a gyalogsági, majd a vadász és tüzérsergi szolgálatba. Utóbbi célra egy pontos szabályszerű, csak-hogy kicsinyítve készített, s két ponny által vont ágyújuk is volt a fejedelmi gyermekeknek.

Ugyanők voltak a kisdéd csapatban a tiszték is, és úgy ők, mint a vezénylők alatt álló ifjú urak teljes tábori egyenruházatban vettek részt a gyakorlatokon. A hétnek mindig egy meghatározott napján gyülekeztek a park egyik elzárt részében, az úgynevezett «Bowling-green»-en s aztán kezdeteket vettek a kifejlődések, menetek és elvonulások. Nem egyszer az ütközet hévére a kert illető részét el is hagyták s ügöző vagy futó lépésben manővroztak egész Hetzendorfiig.

A fő mozzanat ezeknél a gyakorlatoknál rendszerint az úgynevezett «zöld kapu» megostromlása volt, mely a parkot a Hetzendorfi fásor felől zárta el. A kis csapat a Mária Terézia hídnál előre rontott a parkból s ágyújával és kicsiny, de pontosan szerkesztett fegyverével golyózáport szórt a zárt kapura, mely végre egy adott jelre belülről feltáruult s az ifjú hősök seregének élénk hurrah-kiáltások közt engedett győztes bevonulást.

Sokszor nagy közönség nézte végig a harci játékokat, melynél a mozdulatok ügyessége és gyorsasága a főhercegek és kiváltképen Ferenc József főherceg derekas vezető képességéről tett tanúságot. Majd sánczokat vontak a «Bowling-green»-en, melyeknek nyomai maig is láthatók, s melyeket aztán a virgoncz ostromlók elszántan támadtak. Langyos, holdvilágos éjjelen pedig a parkban tábor ütöttek és egész éjen át ott tanyáztak.

A KIRÁLY LEGÓJÁBB ARCZÉKE.

Koller utódi (Foreh és Gally) 1898. március 1-én felvett fényképe.

De más, polgáriasabb gyermekjátékok is jártak, főleg télen, a zárt szobában, nyáron pedig a cricket. A Bombelles gyermekek francia nevelője, Mislin abbé, értett ahhoz, hogy a gyermekek számára irt apróbb színműveket is bemutatasson. Egy ilyen szindarabban, melynek «Colchester ostroma» volt a címe, s melyet 1845 május 15-én Zsófia főherceggasszony névnapján mutattak be, az akkor 15 éves Ferenc József is fellépett s lord Capell, colchesteri kormányzó szerepét játszta. Ez volt az első és egyetlen eset, hogy ő felsége nagyobb hallgatóság előtt szereplőleg fellépett. Farsangon át gyermekbálok okoztak nagy örömet a tánczolni különösen szerető főhercegeknek, a kik a Metternich hercegnél és gróf Szechenyi Pálnál rendezett bálokon is megjelentek.

Épen az 1848-iki eseményeket megelőzőleg még 1845-ben a főhercegek Olaszországban tettek útazást s két évvel később Csehországban tettek nagyobb körutat. Csak az olasz háború kitörése vetett véget a testvéri együttlének, a mikor Ferenc József, mint legidősb fiú, atyjától engedelmet kért és kapott, hogy a háború színhelyére mehessen.

Ismérjük királyunk vízei magatartását és rettenthetetlen hidegvérét, melylyel az első tüzkeresztséget kiállta. A santa-luciai ütközet mindazokat a reményeket fényesen igazolta, melyeket az alig fölserdült főherceg katonai képzettséghez fűztek. A táborból visszatérőben, Innsbruckban bérálta meg Ferenc Józsefet is öccsével együtt Tschiederer trienti püspök, és ez alkalommal maga V. Ferdinánd király töltötte be a bérma-apai tisztséget. Az innsbrucki udvari kápolna volt az ájtatos szertartás színhelye, ugyanaz, melyet Mária Terézia elhalt férje emlékére alakított át abból a szobából, melyben férjét a szelítés érte.

Nem sokára azonban más és még nagyobb fontosságú szertartás gyakorolt elhatározó befolyást az ifjú Ferenc József életére. V. Ferdinándban, ki az októberi zavargások után Olmützbe ment, mint tudjuk, mindjobban megérelődött az az eszme, hogy az uralkodás terheit unokaöccse ifjabb vállaira tegye át. Nem volt oly váratlan az a fordulat, mint a milyennek általában fel szokták tüntetni. Mint Lindheim is írja, Ferenc József már ekkor

tényleg «be volt avatva magas hivatala titkába». Tanúsága ennek az a jelenet is, midőn az Olmützön átvonuló 37-dik gyalogezred egyik zászlóaljja elindulásánál maga jelent meg a pályaudvaron s ellépdelve a csapatok előtt, magyarul intézett beszédet hozzájuk, kitarásra s az uralkodóház iránti hűségre buzdítva őket. A katonák meg voltak hatva, mikor a trón ifjú várományosát saját anyanyelvükön hallották megszólalni s dörgő éljeneket kiáltottak utána.

Pár nap múlva aztán megtörtént a nagy állami esemény. Addig azonban még a legközelebbi környezet sem sejtett semmit a bekövetkezendőkből. Csak Miksa főherceg gyanította, hogy valami «készsül titokban»; de úgy vélekedett: «bizonyosan a Franzl-nak akarnak ismét valami helytartóságot». Látszólag legalább a leckeórák is rendszeren folytak. Még december 1-én is — egy nappal a lemondás előtt — megtartották a kánonjogi órákat, természetesen csak épen formáságból, mert tanárnak és tanítványnak másutt járhatott az esze, mint Helfert egyházi jogi kézikönyvében. Mikor aztán a nagy titok kipattant, mindenki megtalálta a sugdosó titkolódzás valódi okát. «Isten veled ifjúságom!» ezekkel az igazi királyi szavakkal nyilatkozta ki Ferenc József erős eltökélését, hogy elvállalja a súlyos tisztelet, melyet a gondviselés ifjú vállaira rakott. V.

SPANYOLORSZÁGI LEVELEK EGY TEKINTETES ÚRHOZ.

III.

Valenciából déli Spanyolországban vettem utamat. Legelőbb Cordobában állapodtam meg. Erről a városról minálunk sokan tudnak, mert az idevaló templom világszerte számba megyen, olyiknak meg a kordován-bőr eredeti hazája is eszébe jut. Megérkezvén, a mi az én, — mondjuk újmódi magyarsággal, — csekély személyemet illeti, nagy tette határozta el magamat. Ugyanis felmászta a templomnak külön álló tornyára. Nem is bántam meg, s ezóta valamennyi toronyban szorgos látogatója vagyok. Még azt is megvalloim, hogy a toronyba jeyezett sok név mellé oda írtam a magamét, sőt a tekintetes úrét, de sőt számos jó barátomét is. Elgondoltam magamban, hogy mekkora respektusok leszen a mi utódainknak, ha ugyan erre felé kerülnek, látván tisztelt elődeik nevét ezeken a historikus épületeken. Naiv szokás ez a följegyezgetés, de jól esik. Felülről nézve, ez a Cordoba nem épen festőnek való elragadó látványosság. Erdőtlen hegyek szegélyezik, a siksága is inkább avar, a Guadalquivir folyó pedig nagy kanyarodásokban, akárcsak valami lusta kigyó hőmpölyög át rajta. Nyugat felé szebb a tájkék.

A tájképről a templom udvarára vetém tekintetemet. Nem is hinné az ember, az utca felől lépve be, a külső formátlán falon belül mi kedves kép tárul szemem elé. Kedves gyümölcseivel sorjában ültetve díszlik a narancsfa, közben sudar pálmák s a nagy udvar közepén a kút, mely mellett ott nyelvel a város fehér népe, komoly ábrázati barátok föl s alá sétálva mörzsolgatják az olvasót, a templom fala mentén meg a dologtalanok és koldusok ülő és heverésző seregére sőt a meleg déli nap. Ekkoron

a lenyugvó nap épen megaranyozta a templom kupoláit, leballagtam hát s nagy varakozással léptem be a pálmák kapuján.

Útas ember sokat, nagyot mondhat, tartja a példaszó, de ennek a templomnak a hatásával valóssággal úgy vagyunk, mint a hogyan a túndermese hallatára érzi magát a gyermek. Valóságos kördeben vélünk magunkat, mikor élénkbe tárul az a tömérdek sugár oszlop, melyek a derengő világításban mintha a végtelenig folytatódának. Akár csak messze távolból tenger mormolását hallanók, olybá tűnik fel az ájtatoskodók imája. A katolikus templom alakított óriás mecset közepére építették meg ugyanis a keresztény templomot. S a mint felhangzott a Kyrrie eleison, ebben a mohammedán megkövesült környezetben ugyanaz az érzés fogott el, mint mikor az Aja Szofia mecsetben a keresztény templom világában hallám a Korán magyarázatát. Egyikbe sem illik a másik vallásnak a szertartása. A keresztény egyháznak más a lelke, mint a mohammedánnak, s mint a zsidónak, s az a forma is, melyben é lélek lakik, olyan különálló, olyan sajátosság, hogy azt egybekeverni a mohammedán lélek hűvelével nem lehet, valamint nem a zsinagógával sem.

Megvalloim, hogy jártomban-keltemben sokat tűnődtem a régi arab világ létünte fölött, már a mennyire efféle távolabb eső nagy eseményekről tűnődhetik a felszínes egyszerű ember. Any-néti bizony, hogy éleseszű, bátor, úrnak született faj volt ez az arab hódító tömeg, mely a római-góth uralom romjain fészket rakott magának Európában. Értett a dologhoz s tudta a dolgoztatásnak is a módját. Egyet nem tudott: hogy kell országot fenntartani, mert mindenki úr akart köztök lenni, s a mikor ellenségeiket megtörték, elbizakodtak. Nem is csoda ez ettől a képzelt tehetséggel dúsan megáldott fajtól; azt hitték, még pedig komolyan, hogy a nem mohammedán népeket az Úristen valójában az ő szolgálatokra rendelte. A mai spanyolnak is az a rendíthetetlen magáról való szertelen hite ott van a mór lovagoknak és királyoknak a jellemében, mert az arab nemesek az Úristen választott nemzetének tartotta magát, hanem minden egyes arab úgy vélekedett önmagáról, hogy ő Allahnak a kiválasztott embere. Az ilyen emberek alkotta országnak el kell pusztulnia, mihelyt az ellenség kitanulja lakóinak gyengéjét. Efféle tűnődésekkel járkáltam ide-oda az óriás templomban, rátalálván az arab időből megmaradt legszebb emlékre: a *Mihrab*-ra.

A *Mihrab*, Mohamed vallása templomainak ez a szentélye, melyben Mekka felé fordulva imádkozik a hívő: Cordobában érte el a tökéletesség legnagyobb fokát. Ha könyvekből irogatnám össze az úgynevezett maurus stílus történetét, azt mondanám, hogy ennél szebbet ez az architektúra nem alkotott. De hát én nem foglalkozom műtörténettel és a mi keveset láttam, az nem elegendő ítélet-mondásra. Annyit igaznak tartok, hogy ez a köböl épült gondolat meglepi, megrázza az embert. Nem pogány a mohammedán vallás, mely így közlekedik az Istennél. Én mondom ezt, a ki nem vagyok nagy bámuloja a muzulmán hitéletnek. Nem tudom én leírni, hogy miért szép ez a *Mihrab*, az építés arányai, a díszítés színeinek villogása-e, a mi szemem szúr, s melynek a részletét én aligha is tudnám elmondani, de annyit állíthatok, hogy belépve a szentélybe, valami olyan áhítat forma lepett meg. Elfelekedtem a vizsgálódásról, be-belopózkodott lelkeembe a hit. Ezt érzi itt mindenki.

Mind Ezeket a belső vallomásokat én nem Eotrös «Karthausi»-jából merítém, hanem a cordobai mecsetben, — ma templomban — valamelyes külső esemény szolgáltatott rá okot. Mert a mint imigyen végignézetem a templomot, apránként beesteledett. Egyszerre csak valami csattanás hallatszott: rám zárták a templom

ajtáját. Hiába erőlködtem, nem volt nyitva semmiféle kijáró. Így járt két szegény sekrestyés fiú is, a kik unalmukban gombozni kezdtek, — még némi világosság volt, — aztán beszédbe elegendvén velök, hamarosan kitudtam, hogy éhesek. Míg a rejtelmes félhomály sejtetni engedé az egyes tárgyakat, addig csak megvoltam valahogy, de a mint a sötétség kezdte megülni ez óriás épületet, bizony mondom, hogy az én bölcsekedésem is mindinkább olyan nemszeretforma érzéssé vált. A feketeségből csak egy Krisztusfőt láttam az örök mécses világánál. Aztán mintha megindult volna az erdőzúgás, olyanforma hangot — nem hallottam, de éreztem a magányban. A két fiúcska összebújt, s mint rendszeren, a kisebbiknek jött meg hamarabb az esze. Meghallá az ajtó mellett, a mint beszélgetnek, mire zajt ütven, nem sokára kieresztettek a fogságból.

Öreg este lett, mikoron a quadalquiviri római hidról megnézém a lenn zakatoló arab formájú malmok munkáját, s jobban érzém magamat, mint a keresztény mezquítában (mecsetben), pedig csak most tudom igazán, hogy volt az arabokban is alkotásra való tehetség. Ez a templom a legnagyobb tettök s nem tudom, hogy a konstantinápolyi Aja Szofia mecsetté tételével többet nyert-e a mohammedán világ, mint a mennyit veszett, mikor Szent-Ferdinánd 1228-ban kereszténynyé tette az ő legnagyobb, legszebb istenházokat.

Egyéb belső és külső dolgáról az arab köz-miveltégi állapotoknak nem vagyok épen olyan nagy vélekedéssel, mint a mily dicősknek hírlélik azokat túlonni szerető arab írők után mai tudósok. Spanyol földön az arab nem vad afrikai népeket hódoltatott meg, hanem latin miveltésű, görög hagyományokkal, zsidó közvetítéssel pallérozhatta magát. Nem is akarom én most azt feszegetni, hogy mit köszönhetünk mi európai nemzetek az arab tudományoknak, de azt már valloim, hogy az a keresztény spanyol, a ki legyőzte ezt a fajt, keményebb és derekabb volt nálánál. A győző csak egyben vétette el a dolgát, nagyon a logika regulája szerint járt el, nem emelte magához a legyőzöttet, hanem tövestül kiirtotta az arabot és zsidót. S most azt nyerte vele, hogy tiszta keresztény ugyan az ország, de nincs erő, a mely hajtsa, versenyre költse a spanyolt.

Kapóra jött nékem ez az elmelkedés, mikor *Granadának*, a hajdani arab fővárosnak a széles külső nagy utcáján behajtottam s feltűnt előttem a híres, nevezetes Alhambra, ez a romja a levitézlett fényes dícsőségnek. Kétszer láttam ezt a jeles emléket. Első ízben romlatlan kíváncsisággal vágyódtam e város látására, de úgy voltam vele, hogy nagy mohón végignézetem mindent, mintha attól féltem volna, hogy elfut előlem. Különös érzése ez az utas embernek, mikor erőt veszen rajta az idegeskedés. Valami megmagyarázhatatlan ösztön üzi, hajtsa, hogy végignézen mindent, kivált távolos helyen, a hol még a közönséges, épen-séggel nem különös dolgok is érdeklik. Önkéntelenül is eszébe jut az embernek: ki tudja, eljutok-e még ide? Ennek azután rendszeren az a vége, hogy semmit sem látunk. Előveszünk valamelyes úti könyvet s hogy valamiképen ne maradjunk szégyenben, öntudatlanul szajkó notájára gyújtunk s nem azt mondjuk el, a mit mi láttunk, hanem a mit mások megírtak. Nem sajnálom ezeket megírni, mert ha nem esett is meg velem, hogy a mások megírta és észrevette dolgokat szándékosan újból feltaláljam, de első granadai utam eredménye diákos lelkesedéssel elég benyomások sommájánál alig egyéb. Másodszor már ügyeltem a jobb dolgokra és szerényen beértem a műkedvelő kritikuss szerepével. Igaz, hogy nehéz is másképp járnai el ezzel az épülettel szemben, melyet csak akkor méltathatunk a maga teljességében, ha elképzeljük, hogy milyen volt ez, a mikor azok az urak lakták, a kik már ma letűntek.

Nem fekettem nagy sulyt magának a vidéknek a jellemzésére. Képzelsen el a tekintetes úr kopár lankás vidéken egy széles hegytetőt, melyet rengeteg kiterjedésű fehér házakból álló város ural; szemben e hegyormóval vonul végig a Sierra Nevada hólepte láncolata. Afrikai éghajlat alatt örök hó, fehér város szürkés piros talajon. A vidék nem változott azóta, mióta Katholikus Ferdinánd király megtörte a mór uralkodást. Csak az arab szellem veszett ki

belőle, alig hagyva egyéb nyomot a környék lakosságában, mint hogy ép'oly buzgó ragaszkodnak ma a keresztény valláshoz, mint a mórok a magokéhoz annak idején. Itt-ott, kivált Muliacen (Muley-Hassan) faluban még fölteszik egy-egy arab formájú arcz, de vér a régi lakosságából nem maradt bűven. 1563-ban még sürribben laktá a kereszténynyé lett arab e vidéket, V. Károly gondját is viseltette az Alhambának, melynek remek voltát soha sem tagadta a keresztény sem, odaépítette az egyébként nem is csunya, de oda nem illő újabb palotát. Ebből az időből való az a régi metszet, melyet itt közlök. A mai kép mellé téve, látható, hogy külsőleg nagyjából nem különbözik a régi kép a maiótól, csak részletesebb, a régi palota ormózatával úgy a hogy még megvan a maga teljességében, s lenn a váralján megláthatjuk a morisokot, a mint a keresztény hitű arabokat neveztek.

Nékem, mint már említém, csak nagyon a földszinten járdogálván a fantáziám, nagyon nehéz sorom volt, mikor ismételve végigjártam e nagy terjedelmű s a spanyol állam becsületére legyen mondvá, nagy költséggel fentartott és eléggé gondozott palotát. S ha azt kérdeznék tőlem: valljam meg igazában, hogy tetszik-e nékem ez a mór stílus, az arabs művészetnek ez a megnyilatkozása, egész színteséggel azt felelem, hogy a szememet kápráztatja, de a lelkelemnek nem köll. Geometrikus paszomántózásnak nevezném ezt a vonalakkal, virágokkal, cseppkövekkel búvészi módon játszódozó stílust, ha volna hozzá jogom. Ebből azonban nem az következik, hogy ne találjam széppnek, avagy remeknek, de csak a maga nemében. Az ember műveltsége egyik formájának megnyilatkozása ez, melyet egy egész világrész vallott a magának, tehát komolyan kell vennünk. Nézzé meg a tekintetes úr az Abencera-gok termének egy részletét. Lehet-e a maga nemében ennél szebbet, ennél tökéletesebbet alkotni? A vonal és virág kötött formában, a művész lelke szól belőle a szemnek.

Minek irjam meg vándorlásimat az egyes termekben, úgy sem kerülne ki belőle egyéb rossz útmutatónál. Ha meg leírom részletesen, nem kelhetnék versenyre honfitársunknak, Pekárnak a szép leírásaival. Érje be a tekintetes úr azzal, ha felmagasztalom előtte — nem a tizenkét ugyancsak gyöngöformájú kóroszlán-jairól híres kútat — hanem a törvényosztás termét (Sala de la justiciat), nézze meg ennek a mesébe illő fantáziáját, úgy hirtelenében az aggtelki barlang valamely kristályterme jut eszébe. Sokan a «két testvér termét» (sala de las dos hermanas) tartják szebbnek; bajos azt eldönteni. Úgy érzi magát bennök az ember, mintha drágakövek közt járna, s nem tudja, hogy melyikből világosson. Festőnek legszebb kilátása nyílik a Mirador de Lindarajának (de Daraja) nevezett erkélyről. Nekem a két kilátó ablak felett való díszítés tetszett leginkább, ezt tartom a legfinomabb rajznak. E két ablakból a Daraja narancsos és cyprusos udvarára esik a tekintet. Már most, én jó tek. uram, ne legyen nekem haragosom a sok spanyol névrt, hát ha még tudná, mennyi helyiség előszámolásával maradtam adósa, bizony hálás lenne a felszínes beszédemért. Mindazokról a csasogásokról, melyekkel bőbeszédű kalauzok untatják az embert, de melyeket híven fejlegyeznek német tudós sógoraink, én nem szólok. Hát még azok a mesék, melyek a különféle könyvekben foglaltatnak! hogy itt fejezték le a híres Abencera-jokat. Mintha az arabs szultánnak egyéb helye nem akadt volna, mint hogy épen a palota egyik legszebb szalájában ölesse meg a lázadókat. S effajta meséknek se szeri, se száma.

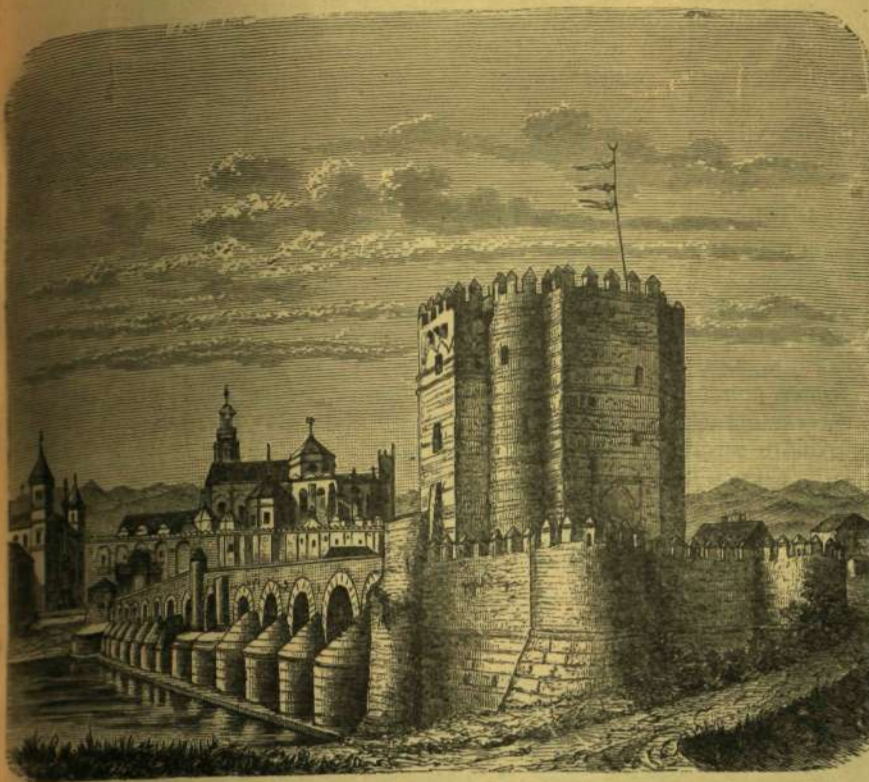
Elkábultán a sok látnivalótól elmentem megpihenni az Alhambra hegye uralta tetőre, mely keletnek fekszik. A régi granadai képen is palotát látni ott, melyet Arif nevű építőjéről — így olvasám ezt — Dsenat al-Arifről Genelarif, spanyolosan Generalefennek ejtenek. Itt volt a szultánnak kertje, ha úgy tetszik nyaralója. Bizony e helyen kevés maradványa látszik már a régi dícsőségnek, de a kilátása felséges. Azok közé a messzelátó helyek közé tartozik, honnan órákig elnézhetünk s elandaloghatunk, olykor egy tekintetet vetvén a virágos kertre, hol megpihen a szem. Nagyban emlékeztetett Bakcsi-Szeráj híres kháni palotájára ez a részlet, ennek dúsabb a növényzete, Bakcsi-Szeráj vízi játéka

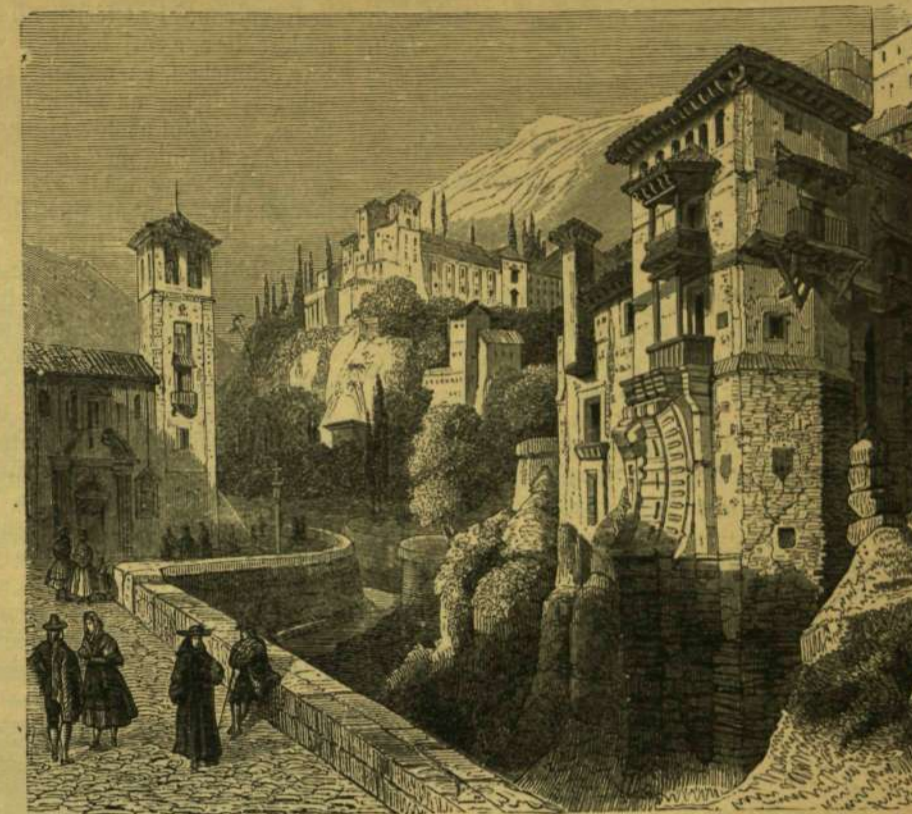
AZ OROSZLÁN-UDVAR AZ ALHAMBÁBAN.

A CORDOBAI MECSETBŐL.

A HIDFŐ ÉS MECSET CORDOBÁBAN.

A GENERALIFE GRANADÁBAN.

A CORDOBAI MECSET BELSEJE.

GRANADA AZ ALHAMBRA ÉS A SIERRA NEVADÁVAL.

SPANYOLORSZÁGI KÉPEK.

A MIRADOR DE LENDARAJA AZ ALHAMBÁBAN.

azonban bájosabb, mint ennek az öntözői. El-elmozdultam a virágok közt, aztán hazafelé vettem utam, elbűvöltem rég ismerős kalauzomtól. Ezek után életre vágyódtam, mert legyen bármi szép az élettelen kő, mégsem eleven az. *Sevilla* felé indultam. *Deli.*

KIVÁNDORLÓHOZ.

(M. I. szeretett rokonomhoz, Amerikába.)

Hogy vagy ott künn messze új hazádba,
Hova lelked lázas vágya vitt,
Hogy keresnél jéghegyek közt fázva
Enyhe napfényt, mely ragyogva int? ...
Mit keresne napsgár: fagy- s jégem,
Hő szeretet: önző nép szívében ...

Tudsz-e járn ember-áradatban,
Mely körülled zúgva hópölyög?
Nem fáj, hogyha nyüzsgő zúzavarában
Durván taszigál a sok könyök?
Itt ölelő karok közt, szeretve
Tartottunk mi ... jut-e még eszedbe? ...

Munka közben nem vegyülj egy könnyesepp
Veritéked közé néha-néha?
Hisz a munka ott se lehet könnyebb,
Sőt nagyobb bért kap gyakran a léha!
Igy van az már mindenütt beosztva, —
Egy ravasz sok jó lelket kifoszt ma.

Égre hogyha föltekintesz estve,
Látsz-e ott szebb, fénylőbb csillagot,
Mint a mely itt gyakran folkeresve
Sugárával rád leragyogott?
Könnyeken át hogyha nézed őket,
Látsz-e ott szebb, elsimúlt felhőket?

Nyugalomra hogyha főd lehajtod
Kipihenni fáradaidat,
Bánat és gond — mi napon át hajtott —
Nem zavarja lelked álmaid? ...
Oh nem édesb sehol sem az álom,
Mint hazai földön vetett ágyon!

Nem vágnál-e vissza szép hazádba,
Hol nyugosznak elhunyt őseid? ...
Szívnek kincse, a kegyelet drága,
Sohse volt a még kivessze itt!
Szentelt sírok néma temetőben
Várnak haza ... Ki se várhat hőbben!

Jer vissza, jer! többen leszünk veled,
Kinek e föld édes hazája.
A munkatért itthon is fölled,
S veritéked hullhat le rája.
Úgy is kevés e földön a magyar;
Jer vissza, jer; — kell itt a férfikar!

Jer vissza, jer — elhagyott hazádba,
S hozd vissza, még hogyha fáj, sebed,
— Gyógyír van itt fübe és virágba —
Itthon az is könnyebben heged ...
S pályád végén ha lehúnysz kislőve,
Édesebb lesz álmod e szent földbe!

Dömény József.

SZINHÁZ.

«Egy estély» drámalet egy felvonásban, írta Dory. —
«A kápolna» színmű három felvonásban, írta Abonyi
Árpád. Előadták a Nemzeti Színházban először április
1-én.

A Nemzeti Színháznak két eredeti darab új-
donsága van. Az egyiknek szerzője — állító-
lag egy előkelő hölgy — Dory név alá rejte-
zik, a másik egy tehetséges fiatal író: Abo-
nyi Árpád. A Dory név nem egészen ismeretlen
előttem. Nehány évvel ezelőtt egy szellemes apró-
sággal köszöntött be a Nemzeti Színházba. Ha
jól emlékszem, annak a nőnek a lelki állapotát
rajzolta, a melyik hódítások közt élte át az
életét s a 40—45 év közötti kritikus kor vál-
tóján tanácsot tart a tükrével, töprengve a múlt
részai fölött s még mindig fiatal szívével borza-
dozva a jövőtől.

Legújabb egy felvonásos művét drámaletnek
nevezi s «Egy estély» címet adott neki.

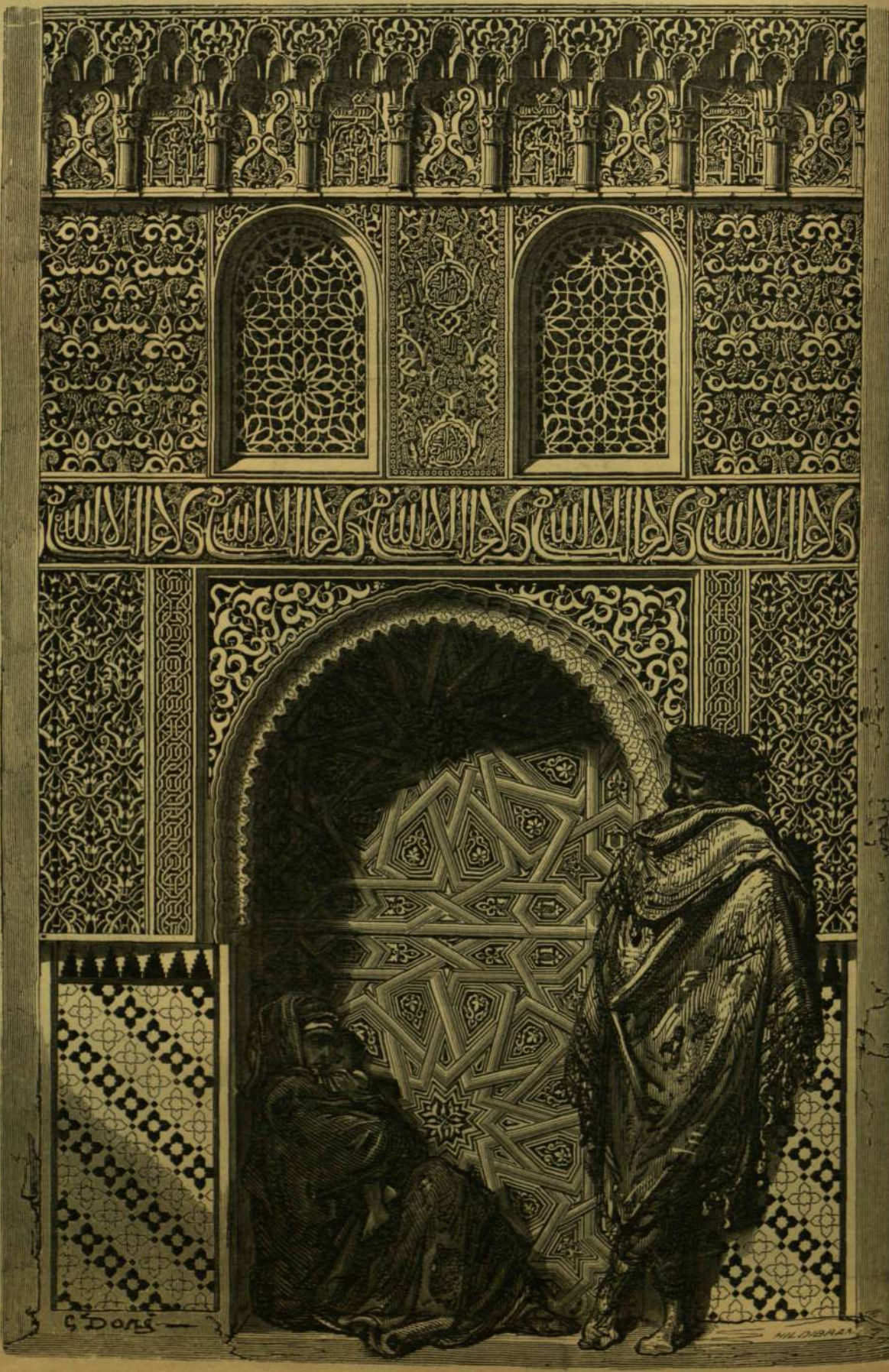
Nagy dolog az, a mi itt egy estély keretében,
főbemaszó zene hangjainál, tánczó párok su-
hanásai közt megoldásra kerül. Egy asszony-
nak — a ki férjhez ment szerelem nélkül —
kedvese van. Mint férjes nő elesik; annak gyű-
möse lesz, a férj boldog az apaság jogosnak
hiit örömeiben, az asszony pedig megerősíti őt
ebben a hitében az által, hogy odaadón simul
hozza, a mitől azelőtt borzadt. Ezeket egy
estélyen tudjuk meg, a melyet a házaspár ad
azok tiszteletére, a kik kis tiszülöttjük világra
jövétele alkalmából üdvözlőteikkel halmozták
el őket. A néhány hónapos csecsemő a Dél-
vidéken időzik s az anya a függöny felgördü-
lésekor nyugtalanul várja estélyén a kis bábé vál-
ságos egészsége felől a távirati értesítéseket.

A zene szól, tánczol a vendégsereg, a házias-
zony pedig mint bűnbánó a balzacon kesereg.
Egy rokonszenves teremtés áll előttünk, a kit
mardos a lelkiismeret s a kinek minden gondo-
latát a cizitromok honában üdülő csecsemőjének
aggasztó egészsége foglalja le. Egyszerre azzal
könnyit a szívében, hogy részletesen meggyónik
egy barátjának, s aztán elhatározza, hogy
szakít távollevő kedvesével, a ki azonban várat-
lanul betoppan, hallani sem akar a szakítás-
ról, sőt a vendégek eltávoztával meglehetősen
tolakodó lesz. A férj idejekorán lép a salonba,

kettévágja a tusakodást, ajtót mutat a lovnak
és leszámol a feleségével. Kitér először szavak-
kal, aztán az agyonütés szándékának látszatá-
val térdre szorítja a vezeklőt s kijelenti neki,
hogy egy földel alatt nem maradhatnak tovább;
a nő magyaráz, kér, eseng, siránkozik, a férfi
nem enged; e közben hoznak egy telegramot,
a mely a kis bábé elhunytát jelenti. A halál
mindent kiengesztel, az anya elájul, a férfi meg-
bocsát és a drámaletnek vége van.

Minden esetre nagyon nemes, finom és gyön-
géd lélekre valló érzélat az, hogy az általános
lelki egyenlenség korszakában a kiengesztelés
fonalait keresi a költő, csak hogy ilyen súlyos
eset, a hol három férj megrontására is elég bűn-
halmazat nyomja a feleség vállait: egy drámalet-
ben el nem intézhető. Ez több ember sorsát el-
döntő drámai anyag. A feleség először is meg-
csalja a férjét, aztán megcsalja a kedvesét és
pedig minősített csalással, mert egyiket a má-
sikkal játszza ki; s mindezek betetőzéseül Dél-
vidékre küldi valami dajka-felével a beteg cse-
cemő gyermekét és estélyeket ad, mikor az a
gyermek a halállal küzdök. A súlydetségnél
oly óriási foka ez, hogy véletlen kipattanását
nem követheti rögtön a bocsánat.

Az mesésk, hogy a nő egy vagy más okért,
vagy meg nem állapítható okért — a szerelem

AZ «INFANSNÓK TORNYA»-NAK KAPUJA AZ ALHAMBRA-BAN.

AZ ALHAMBRA EGYIK TERME.

szülő okainak nincs paragrafusokba vonható
sorozata — elhagyja a férjét s hogy idők
múltán kiengesztelődik a pár; csak hogy ezt
a tetten érés nyomán eredő szakítás ügy-
szóval kizárja. Elkeseredést, undort, bosszú-
vágyat kelt az a szívében, a melyek az engesz-
telhetetlenség forrásai. De ha egy asszony
oda áll a férje elé s azt mondja neki: «én önt
többé nem szeretem, mert én más szeretek;
engem megölne a képmutatás, — én megyek».
Hát ez beszéd. Ebből, ha a férfi szereti azt a
nőt, nem undor és megvetés, hanem fájdalom
és gyötörődés keletkezik. Járulhat hozzá bosszú-
szomj is, a mi azonban ilyen esetekben többnyire
nem a nő ellen irányul — a kit őszintesége
véd — hanem a vetélytárs ellen. Ilyenkor nincs
kizárva az, hogy az idő meghozza a kiegyen-
lítést; és pedig esodálatos módon annak is ügy-
szóval rendszere van. Nem az elhagyott lesz a
kezdeményező, hanem az a ki a boldogság fan-
tomja után másfelé repült; az, a ki szembe
nézve szakított, s a ki most összetörve kulcsolja
annak a térédt, a kinek elhagyására a mámor
elröppentével megveti őt a kedvese.

Ezen egyeneslelkű bűnösök hangolják en-
gesztelésre a lelkeket; de nem a képmutatók,
nem a kettős játékot űzők. Ezek örökké hazud-
nak, hazugságból pedig nem születik béke sehol.
En egész meglepetve néztem az «Estély» hős-
nőjét, hogy nem hazudik. A mint ott a soirján
egyes lélekkel bűnbánólag kitarja egy barát-
nőjének azt a salakot, a mi a lelkét terheli, tisz-
tában voltam, hogy ez a rokonszenves teremtés
teljesen ment attól a tehertől és hogy azt csakis
az író képzelete rakja rá abból a czélból, hogy
annál magasabb fényben tündököltesse a
megbocsátást. Mert kérem ha egy fiatal nő
mindjárt házassága első évében oda süllyed,
a mely fokon az «Estély» hősnője áll, az nem
közli mással olyan könnyedén, mintegy estélyi
csevegésül azt a bűnt, a melyet nemesek az ér-
dekeltek előtt takar, hanem még önmagának is
csak borzongva vall meg. Az ilyen nő megszokta
a folytonos tettetést; és a közlékenységtől elő-
vigyázathoz huzódzik; az ilyen nő lényéhez az
a vonás talál, hogy beteg csecsemőjét idegen
kézen délvidékre küldi, s hogy egy általa adott
«estélyen» lesi haldokló gyermekéről a távirati
híreket a helyett, hogy legalább anyai ösztöne-
től indítva mellette viraszson.

Enni szenny és sivárság kizárja azt a rész-
vételre hangoló lelki lágyaságot, a mely az «Es-
tély» hősnőjének egyéniségéből kisugárzik. A
kinek olyan szívből jövő tiszta hangjai vannak,
mint a minővel őt ruházta fela szerző, annak
gyengéd lelkét úgy megrezzenti már az első
hiba, hogy az csak tévedhet, de le nem alacso-
nyulhat. Viszont a ki megszokta a szennyet, az
nem gyónásra használja föl az estélyét, hanem
betanult mosolyával elvegyül a mulatók töme-
gében s a táncz mámorok közt feledti, hogy a
Délvidéken haldoklik a gyermeke. Enni bűnt
nem lehet egy ártatlan csecsemő halálával rögtön-
sösen levelezni.

A mi a férjet illeti, nem gondolnám, hogy egy

estély kimerítő izgalmaiktól fáradtan, képes le-
gyen végleg megoldani ezt a többszörös cso-
mót — nyomban a vendégek távozása után.
Azt pedig egyáltalán nem hiszem, hogy ez a
férfi megbocsát. Az olyan férfiak, a kikben a
sejtelemnek árnya sincs, a kik a biztonság
háborítlan érzetével élnek mézes heteikben is
bizonytalan napjaikat s a kikben hiányzik
még az az ösztönyszerű érzés is, a mely a
fülükbé susogja, hogy «ez nem a te gyerme-
ked»: az ilyen férfiak vagy a napestig tartó s
ideget, erőt elemészto munka emberei, vagy
pedig üres fejű önhittek és hiúk. Az «Estély»
hőseit az előbbiekközé nem sorolhatom. A sér-
tett hiúság vonaglása nem könnyen bocsát meg.
Az rendszerint durva dübögésbe tör ki, mert a
szívével olyféle ember bibelődik, mint
az Abonyi Árpád «Kápolna»-jának a hőse. Az
szeret egy leányt; a leányt más szeret; a más
senkit se szeret s ezen a nyomon aztán többen
szeretik őt, semmint azt, a ki egyetlenegyért
lelkének egész gazdag kincsesházát veti latba.
Heine szerint:

Avült dolog biz ez, S a kin ép megesik,
De mindig új marad, A szíve meghasad.

Itt nem megy a meghasadásig, hanem a bet-
teg szívek gyógyulásának az útját rajzolja az
író. Hogy Heine ismert költeménye mellett
maradjak, az így jelzi az adott helyzetet:

A lány az elsővel,
Kit sorsa útba vet,
Bosszúból egybekel.

Mit fog hozni az érdekeltek felekre ez az egybe-
kelés — veti föl Abonyi Árpád színművében a
kérdést.

A férfi középkorú, derék, becsületes. A mi a
szívében, az a száján. Minden ízében a munka
embere s ezen a nyomon bőséget adón rendben
a szénája. Érzésének egész erejével csüggy az
araján s bár tudja, hogy az nem szereti őt; elve-
szí azzal a hittel, hogy megnyeri mint feleségét.
A helyzet nem reménytelen. A vetélytárs léha,
sivár; az asszony büszke, önérzetes; a kinek
mindenek fölött ezen az oldalán ejtett sebet
az első szerelem. Imádottja neki udvarolt s
aközben szerencsétlenül tett egy másik leányt;
azt ott hagyta; őt kérte meg és lehazudta a
valót. Ennek a hatása alatt mondott ő aztán
rögtönös elhatározással a munka emberének
igent. Így lett Bernardine és Gorszki úr az
első szerelem léha lovagjának viselt dolgai ré-
vén: férj és feleség s később ugyancsak az ő ré-
vén: szerető pár.

A visszautasított gavallér a házasságok meg-
kötésekor rendszerint elutazik s bizonyos idő
mulva rendszerint újra megkerül. Megkerül ez
is és nyomban jelentkezik Bernardinnal s ter-
mészetével egyezően, azon melegében arcátlan
lesz. Az asszony megriad, a lovag féktelenkedik,
az asszony küzd és belép a férj. Abból párbaj
lesz, a lovag elesik s az első szerelmének bál-
ványa által két ízben végig sértett asszony von-
zalommal teljesen a mentője karjaiba kerül.

Igaz, hogy ezt a történetet már sokszor meg-
írták; de hát megríthatják azt még százszor is
és mint Heine mondja: mégis «mindig új ma-

rad». A kérdés csak az, hogy tud-e önmagából
is valamit művébe önteni az író. Teszem azt itt
van Olaszország. Nagy könyvtára megy az az
irodalom, a mi hatása alatt kelt és alig van író,
a kinek tollat ne adna kezébe ma is a varázsa.
A természet, a táj, az ég: ugyanaz; művészi
kincsei évszázak óta ott pihennek a templomok
és műcsarnokok falain változatlanul és mégis
mindig akad szem, a melyik a maga látásával
másat olvas ki belőlök, mint mások. Csak ilyen
szem van jogosítva tollat fogni a kézbe.

Az Abonyi Árpád darabjában — eltekintve
attól, hogy ismert csattanós végül zárodik
egy-egy felvonás — van a lényegből olyasmi,
a mi többet ér, mint az ismert felvonásvégi
csattanás. A mi viszonyaink között pedig, a
mikor egészet egyáltalában nem kapunk, üdvö-
zölni kell a jó részletet is. Itt pedig van.
Nevezetesen, figyelembe részesül a lélektani
szempont, pedig ezen fordul meg a főkérdés.
A ki azon egyéni jellemnek megfelelően tudja
beszélgetni s cselekvésbe vinni az embereit,
mint a minőknek a függöny felgördülésekor
bemutatta őket: az a színműírás legnehezebb
oldalával megküzdött. A «Kápolna» írja ezt a
nehezebb utat tűzte ki czélul, őt ennek a meg-
küzdésnek a becsülványa vezérli. És ha nem is
birja azt, hogy minden lényeges arnyalatot úgy
beleoltson a jellemeibe, hogy azok mintegy az
élet igazi alakjait domborúljának ki előt-
tünk — a mi egyébiránt csak ritka művészi
kezek felséges adománya — már az is vívmány,
hogy ügyszóval első nagyobb színművében
ellentétes vonással nem zavarja azokat. És nem
lehet tőle megtagadni azt, hogy egészen véve
nemes irányú munkát végezett. Abban a három
felvonásban a századvégi szellemnek nyoma
sincs és szépen folyó, előkelő magyar beszéd
hangzik a színpadon.

A darab kissé novellisztikus. Olyanféle színe-
zetű még a «Kápolna» cím is, a melynek tulaj-
donkép igen kevés köze van a dologhoz. A ká-
polna az ő harangjának szomorú kondulásával
csak egy végakkord, a mely a «Gyógyuló szí-
vek» betegsége okozójának elhunytát jelenti.
De hogy az a félrevert harang végleg meggyö-
gyítje-e a beteg szíveket: az eldöntetlen kérdés
marad. Függetlenül az a feleség; a kire nézve
a darab nem arról győz meg bennünket, hogy
férjének együttlétük alatt becsülni tanult jel-
leme fordította meg őt; nem arról, hogy nemes
tulajdonságainál fogva megszerette a férjét,
hanem inkább azt a lelki hangulatát dombor-
ítja ki, hogy sértett büszkesége miként fordul
el annak durvaságától, a kit igazán szeretett.
Ez az asszony leány korában pillanatnyi fel-
lobbanás heve alatt döntötte el azt az életké-
rdést, hogy férjhez megy ahhoz, a kit nem szer-
et és ugyancsak ilyen perc heve alatt dönti
el azt a kérdést, hogy már szereti őt. Igaz, hogy
ebbe egy emberélet is beleszólt; de azért még
sok baja lesz Gorszki dokornak ezzel a lob-
banékony, ideges teremtéssel. Az előadás dícsé-
retet érdemel. A drámaletben Paulayné ad igazi,
szívből jövő rokonszenves hangokat; a «Kápol-
na»-ban meg Török Irma juttatja érvényre foly-
ton fejlőd és reményekre jogosító szép tehet-
ségét. *Sztyur Dénes.*

GRANADA 1563-BAN.

«A várbeli óvoda az Uri-utca 38. sz. házban, az ő kezdeményezésére a régi, mélyebb és így kevésbé egészséges helyiségekből, a háznak bástyára nyíló földszinti homlokzatára helyzetett át. Az átalakítási költség 1900 frt, a törzsvagyomból vétetett. Ez áthelyezés, a szükségessé vált átalakítások folytán nagy költséget okozott ugyan az egyesületnek, de most két világos tanterem van benne, előtte pedig a bástyasétány terül, melyre a gyermekek tavasz, nyár és ős idejében az óvodából nyíló ajtón át kimennek. A hegyi friss levegő, a gyönyörű kilátás s az árnyékot nyújtó fák oly gyermek-keretet alkotnak, melynél szebbet és kellemesebbet képzelni sem lehet.

«Az ő közbenjárására tett édes anyja, özvegy Majláth Györgyné 3000 frtos alapítványt s ő volt a kérvényező az egyesületnek az 1895-ki állami sorsjátékból leendő részletése iránt, melyet azután felséges urunk, királyunk legkegyelmesebben elrendelni is méltóztatott.

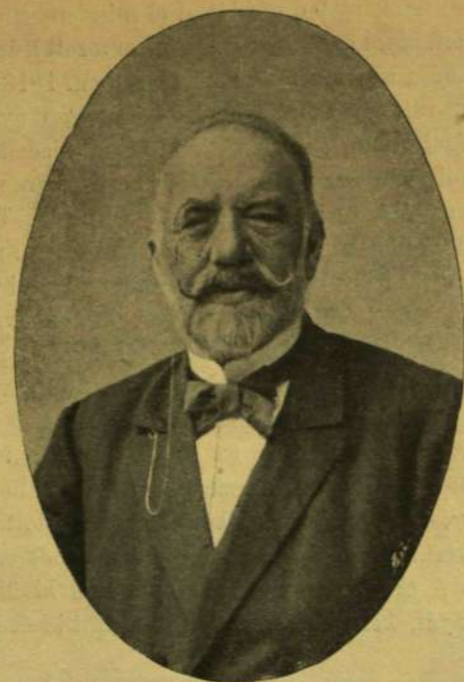
«A szegényeket és ügyefogyottakat nagy mértékben segíve és pedig nemcsak az egyesület szűk korlátain belül, hanem részben saját pénztárából, részben oly forrásokból is, melyeket egyenesen az ő buzgalma nyitott meg a szegények számára. Így például báró Rothschild az ő közbenjárására adott 1000 frtot, mely összeg két télen át a szegényeknek jutott.

«Tettereje és nemes gondolkodása, a mostoha körülmények közt is, fenn fogja tartani a budai nőegyesület jó hírét és működési képességét, sőt az eddigiek után itélve, jogosult az a feltevés, hogy újabb virágzás is fog bekövetkezni.»

A jótékony nőegyesület 80 éves működéséről megjelent munka, melyből a fentebbi adatokat veszszük, *Erzsébet királyné Őfelségének*, az egyesület legfőbb védasszonyának van ajánlva s arcképével díszítve. A felséges asszony képen kívül ott látjuk a könyv elején az egyesület jelenlegi elnökének, őrnagy Pallavicini Edéné szül. Majláth Adél urhölgynek az arcképét is, kegyelmes méltánylásával azon kiváló érdemeknek, a melyeket a lelkes főúri hölgy közel tíz évi elnöki működésével szerzett. A könyv fölemlíti, hogy a jótékony egyesület pénzügyi állapota 1897 május 7-én már 85.000 frtnál többre ment, pedig e mellett még három háza is van az egyesületnek, a melyeket részint ápolgatja elhelyezésére, részint kisdudóvíz-csőkre használ. Az egyesületnek ez idő szerint több mint száz tagja van, kik közt legelőkelőbb úrnőinknek egész hosszú sorával találkozunk.

Ország Sándor miniszteri tanácsos valóban érdemes munkát végzett, midőn e jeles egyesületnek alapítását, történetét, kormányzását, mai működését körülményes részletességgel megírta. Szép, helyes és rendesen sikeres dolog is ilyen jeles példák mutatni be a nyilvánosságnak. De egyszerűen a maga részéről is dicsegetre méltó példát mutatott a szerző az által, hogy sokoldalú hivatalos és egyéb foglalkozása mellett több mint három évtizedig rendkívül buzgón működött e jótékony egyesület ügyeiben mint annak titkára. Úgy jelen kis művével, mint más előbbi dolgozataival («Budapest középítkezése», «A budai lövőde», «A főváros jobbparti részei», «Budai színházak és a játékszín») sok tekintetben igen megkönnyítette Budapest jövő történetíróinak munkáját.

A gondosan írt kis könyvet melegen ajánljuk mindazoknak, a kik különösen a szegények ügyei iránt érdeklődnek s a társadalmi nyomorgó elhagyottjait áldozni nemcsak a szív ösztönéből, hanem mélyebben ható belátásból is készek és képesek.

Budavári dr. Ország Sándor,
a budai jótékony nőegyesület titkára.

AZ ÁPRILIS 11-DIKI ÜNNEP.

A törvényhozás azon határozata folytán, hogy az 1848-diki törvények létrejöttének 50-dik évfordulója a szentesítés napján, április 11-ikén a király részvételével országosan ünnepeltesse meg: az országgyűlés két háza április 11-én közös ünnepi ülést tartott össze a Sándor-utcai képviselőházban.

Ilyen ünnepélyes közös ülés csak ritkán szokott előfordulni, legutóbb az ezredik megünneplése alkalmából tartott az új országgyűlés nagy kopolatérben.

A mostani közös gyűlés külső fényben is a legünnepesebbek közé tartozott. Az elnöki tisztet a képviselőház elnöke, Szilágyi Dezso és a főrendiház egyik alelnöke, gróf Károlyi Tibor vitték; a gyűlést gróf Károlyi nyitotta meg. Szilágyi Dezso pedig bemutatta báró Bánffy miniszterelnök által, mely szerint a 48-diki törvények megalkotása emlékének megünnepléséről szóló országos határozatot Őfelsége legkegyelmesebben szentesítvén, az mint f. évi V. törvényzikk az Országos Törvénytár útján kihirdetett. A királyhoz intézett hódolati föliratnak zajos éljenzésektől kísért fölolvása után a rövid ideig tartó ülés véget ért.

E diszgyűlésen a miniszterek a távol levő Lukács László pénzügyminiszter kivételével teljes számmal jelen voltak s megjelentek a főrendiház és a képviselőház tagjai is oly nagy számmal, hogy alig fértek el a teremben. A két ház tagjai majd mindnyájan diszöltözettekben voltak. Ragyogó fényben pompáztak a különböző külön díszmagyar ruhák, a főpapok talárijai és a katonai fényes egyenruhák, megakrva csillogó rendjelekké, a ki csak ilyeneknek birtokában van. A gyűlés után a fényes gyülekezet kocsiakra szállt és kocsiokon fölvonult a királyi palotába, hol d. u. 1 órakor fogadta Őfelsége a közel 1000 főre menő kettős testületet.

A napot a fő- és székváros nagyszerű fátylászmenete zárta be, mely a régi városháza elől a Dunapartra kanyarodva vonult a láncpálya, onnan pedig fő- a várpalotába, melynek újabb tágas négyszögletű udvarát fűndéri fény nyel árasztották el a több mint kétezer fátyla lángjai. Páratlan szép látvány lehetett a királyi palota kivilágított ablakából, mikor a fátylászmenet a folyó átellenes partjának szintén kivilágított palotáinak előtt rendkívül hosszú menetben elvonult. A király meg is jegyezte, mikor másnap elutazott, hogy nagyon gyönyörködött benne s köszönetet is mondott érte a főváros polgárságának.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Jókai Mór, írta id. Szinnyei József. Disztes kiállítás, kis alakú 212 lapra terjedő könyv, Hornyánszky Viktor izléses kiadása. Szinnyei József lelkiismeretes szorgalma, a hazai irodalmi adatokból való rendkívüli jártassága szükséges hozzá,

hogy egy rendkívül termékeny nagy költő összes munkásságát így föl lehessen tüntetni, mint ez a könyv. Jókainak hatvanegy esztendő alatt írt, száz és százféle irodalmi vállalatban, lapokban, albumokban és önállóan megjelent cikkei, elbeszélései, regényei, kötetes munkái vannak ebben felsorolva, a megjelenés helyével, idejével, cím szerint. A koszos költő életrajzának megírói hálával eltelve forgathatják majd ezt az útbaigazítást, mely nyomról nyomra kíséri Jókait.

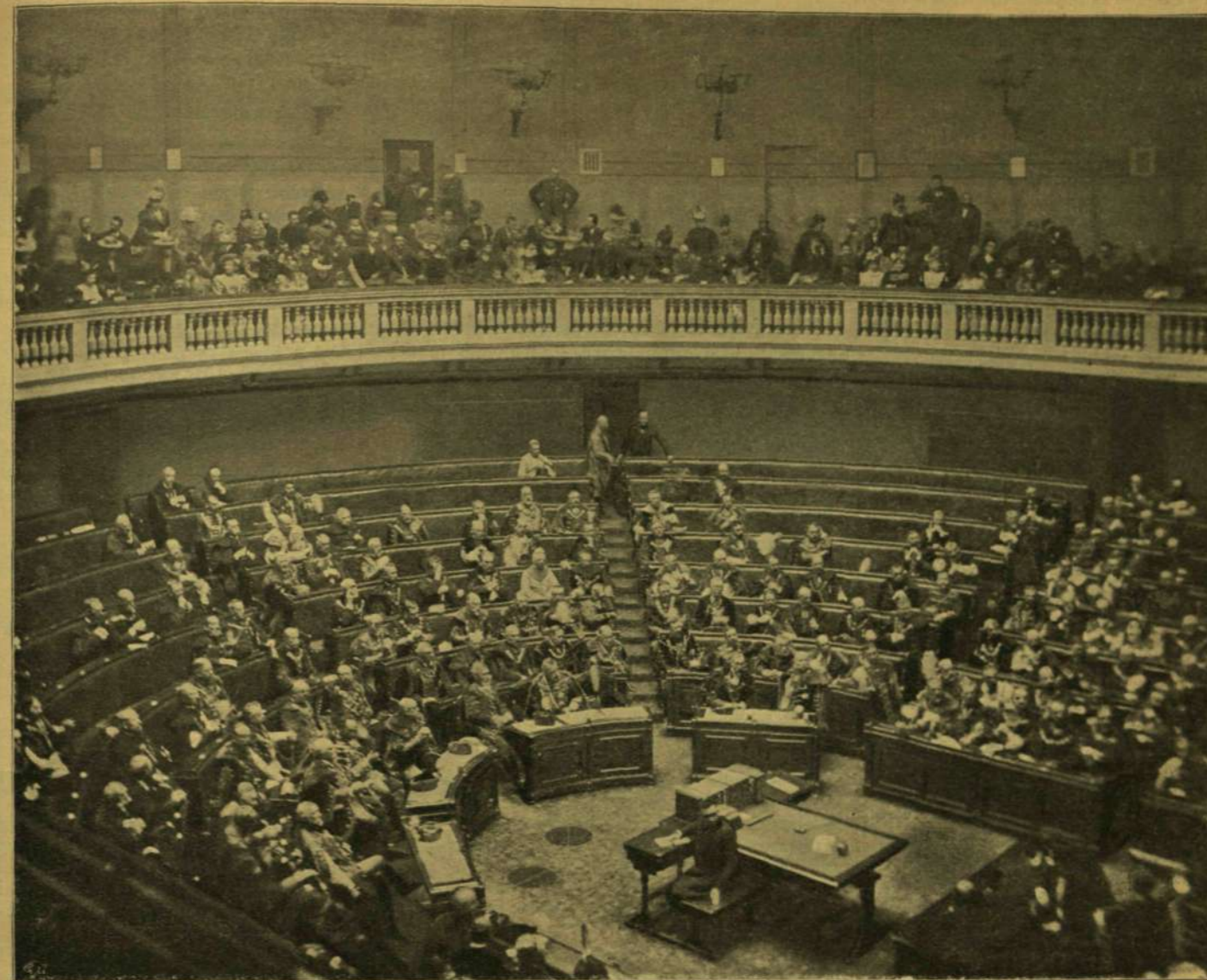
Bevezetőleg 44 lapon adja Jókainak tömören írt életrajzát s ezután kezdődik a tündöklő pályafutása onnan, mikor Jókainak gyermekkori verse 1834-ben a «Társalkodó» 55-ik számában megjelent; ezt követte a «Regelő» 1839-iki 104-ik számában egy adomája. Mennyit írt azóta, a felsorolásához egész könyv kell. Szinnyei mindent felkutatott s rávezeti a bűvárkodót. A lapok közül a «Vasárnapi Ujság» megindulása óta Jókait állandón és büszkén dolgozó társai közé sorozhatja. A mikor 1854-ben a «Vasárnapi Ujság» megindult, Jókai volt főmunkatársa s megindulásakor írta lapunk részére «Az utolsó cigányország» című novelláját, — «Hányan vagyunk még?» című legújabb elbeszélését a «Vasárnapi Ujság» most 45 év múlva, jelen 1898-ik évi folyamában közölte. Negyvennégy év alatti Jókai mit írt lapunkba, azoknak címét Szinnyei hat lapon sorolja föl. Itt kezdte Kakas Márton leveleit is, s Kakas Márton itt vált a nagy író oly népszerű s a magyar humorisztikus irodalom elvülhetetlen alakjává. Alig van valamire való vállalat és hirlap, melybe Jókai ne írt volna, s nincs közéleti kérdés, melyhez mint publicista hozzá ne szült volna. Az országgyűlésen mondott beszédei is (ezeket Szinnyei az «Országgyűlési Napló» kötetéből mind megjelöli) több kötetre terjednek. Szinnyei kimutatása szerint Jókai 1846. óta a mai napig háromszáznyolcz különböző kötetet adott ki; ezenkívül temérdek ifjúsági iratot. Munkái majdnem kivétel nélkül megjelentek idegen fordításokban; németül, angolul, dánul, finnül, francziánul, lengyelül, olaszul, oroszul, svédül, románul, szerbül, stb. Szinnyei végül mindama cikkeket felsorolja, melyeket Jókairól és az ő munkáiról összeírtak; ez is valóságos könyvtár.

Bacsányi János, írta Szinnyei Ferencz. Külön lenyomat az «Irodalomtörténeti közlemények»ből. Irodalomtörténeti kutatónk és bibliografusunk, id. Szinnyei József legifjabb fia a derék dolgozat szerzője, mely a magyar irodalom egyik uttorjójának, a hazai földtől távol, Linczből pihenő Bacsányi Jánosnak nemes emlékezetét eleveníti föl, hanem tiszteletreméltó irodalmi működését rendszeresen összefoglalva, önálló kutatások után adja elő, s a tudóst és költőt egész alakjában mutatja be. Szinnyei Ferencz semmivel sem látja igazoltnak azt az elterjedt hitet, melyet Kazinczy leveleiből merítettek, hogy Bacsányi fordította volna le Napoleonnak a magyarokhoz intézett híres proklamációját. Az érdemes füzetet az Athenaeum nyomdái társaság adta ki.

Nemzeti ideál, Magyarország közléte az ezredik évforduló korszakában, írta ifj. Ábrányi Kornél képviselő; megjelent a Légrédy-tesztvérek kiadásában. A nagy terjedelmű könyv a magyar közléte, a politika kérdéseivel foglalkozik; szokatlan terjedelmű röpirat, mely sok mindent hozza kíván szólni. Az eleve várt, szellemmel és tüzellel írt publicisztikai dolgozat a nehezebb politikai kérdésektől sem retten vissza; festeri ügyeink a jelenlegi állapotokat, hogy ezek középette a nemzeti ideálra mutasson. Ez pedig a nemzeti egység, a mi ugy az intézményekben, mint a társadalmi életben is az összeolvadásnak minden gátját lerontja és minden akadályát megszünteti és meghozza a demokráciát. Minden erőnek és a pártok összes működését erre ohajtja irányozni a szerző. A könyvet szerző a mult nyáron írta, mikor hatóság elleni erőszak miatt félévet töltött a budapesti gyűjtőfogházban. Azért művét a fogház igazgatójának, Szabó Józsefnek ajánlotta. A 27 nagy ívre terjedő szépen kiállított kötet ára 3 frt.

A kereskedelmiügyi m. kir. miniszterium kiadásában Sztéryi József elnöklése alatt álló bizottság szerkesztésében megjelent «Mintalpok» III. évfolyamának a fa és szövő, illetőleg a női part tárgyú utolsó füzetei megjelentek.

A faiparral foglalkozó füzeten, — melynek szerkesztője Gaud Károly — a magyar jellegű fész példái foglalják el a fő helyet. Így találjuk ott Hirschler Móricztól és Auerbach Fábiantól egy-egy hálószobába való bútortatnak a terveit, Weiszmann

Ellinger Ede pillanatnyi fényképe.

A MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉS KÉT HÁZÁNAK EGYÜTTES DÍSZÜLÉSE A KÉPVISELŐHÁZBAN ÁPRILIS 11-ÉN.

Bélatól pedig egy ablakdíszítésnek a vázlatrajzát, mind magyarosan tervezve. A divatos izléses hódolnak a barokk és empire stílusú burtok. A burtok tervszerű elkészítésére számos munkarajz ad útmutatást; ilyen rajzokat minden egyes mintalapon találunk.

A szövő, illetőleg a női iparról szóló füzet, — melynek szerkesztője Györgyi Kálmán tanár, — művészi másolatokban mutatja be a tatai királyszék egyes himzeinek részleteit, a melyek Várdai Szilárd tanár hazája után készültek. Eredeti rajzokat közöl a füzet Beniczky Margittól és Fölk Ernőtől. E minták között a mai díszítő iránzatnak hódolhat is találunk; rajzuk és színezésük finom és előkelő hatású. A népies díszítő stílus több kiváló példányát látjuk a pozsonyi «Izabella-egyesület» himzei nyomán készült rajzok között.

A «Mintalpok» kiadásával Daniél Ernő báró kereskedelmiügyi miniszter a hazai iparnak művészeti irányba való terelésére ad nagy serkentést. E kiadványokban az iparisokak igen jó eszközt kapnak a szakrajz oktatásához és gazdag motívum-gyűjteményt, a mi magában véve is igen becses dolog. A füzetek izléses kiállításáról Gerlach és Schenk kiadó cég gondoskodik. A 12 füzetből álló évfolyam ára iparisokaknak 12 frt, magánosoknak 16 frt, a mi a vállalat gazdag tartalmát és fényes kiállítását tekintve, rendkívül mérsékelt ár. Egyes füzetek is kaphatók 1 frt 50 krajczárjával az V., Akadémia-utca 3. sz. a. lévő kiadóhivatalban.

Garay-album. A Szevárdon Garay Jánosnak szobrot állító bizottság a leleplezés ünnepére díszes albumot ad ki, melyben a költő életére vonatkozó sok új adat lát napvilágot, s 50 kép fogja díszíteni. Az albumot Bodnár István szobor-bizottsági jegyző szerkeszti. Közleményeket írnak bele Jókai Mór, Perényi Dezso belügyminiszter, Szász Károly, gróf Apponyi Albert, Rákosi Jenő, Várdai Antal, Endrődi Sándor, Bartók Lajos, Szabolcska Mihály, Kossuth Ferencz, dr. Kammerer Ernő, Sántha Károly, stb. Az előfuzetek — 2 frt vagy diszpéldányra 4 frt — Szevárdára intézendők.

Női életpályák, szerkesztették Bod Péter és Székely István. Gyakorlati hasznú könyv, mert vezetőül szolgál mindazokra az életpályákra, melyek a nők számára ma nyitva állanak. Ha fölemlítjük, hogy felsorolja nemcsak a hivatalos, kereskedői, irodai, tanítónői és művésznői pályákat, hanem szól az apácákról, keztüvarrásról, virágcsinálás-

ról, varrásról, tánczosnőről, s tájékoztat, hogy mily képesség, bizonyítvány kell mindezekhez, hol kell megtenni a kellő lépéseket, elgondolható a 120 lapnyi könyv sokoldalúsága. Kiadta a Franklin-Társulat s ára kemény kötésben 80 kr.

Az Olesó Könyvtár új sorozatában (kiadja a Franklin-Társulat, szerkeszti Gyulai Pál) a következő munkák jelentek meg legújabbban: A vízi malom, regény két kötetben, írta Elliot György, eredeti angolból fordította dr. Váczy János. A nálunk is több munkájából ismert híres angol író e jeles regényét a mult évben a «Budapesti Szemle» közölte. A két vaskos kötet ára 1 forint 20 kr. — *Bornemissa Anna*, történeti beszély báró Jósika Miklóstól, melyből a nagyerdemi író színművét is írt; ára 10 kr. — *Agricola élete*, írta P. Cornelius Tacitus, a latin eredetiből fordította dr. Csiky Kálmán; ára 10 kr. — *Lazarillo de Tormes élete* (1554-ből), a világirodalom egyik nevezetes műve, mely Lazarillo, a ravasz csavargó történetét a XVI. századbeli Spanyolország korrajzát nyújtja. Szerzője ismeretlen maradt. Spanyolból fordította Gombocz Zoltán; ára 20 kr. — *Egy szép história a viléz Franciscóval és az ő feleségéről*, írta Ráskai Gáspár (1552), bevezetéssel ellátta Szilágyi Áron; ára 10 kr. — *Ludas Matyi*, komikus elbeszélés, írta Fazekas Mihály; az 1817-ki kiadás rajzaival; bevezetéssel ellátta Tóth Rezső; ára 10 kr. — *Czigány Panna*, népszimű 3 felvonásban, írta Almási Tihmér; ára 20 kr.

Hangulatok, elbeszélések, írta dr. Lázár Béla. Az Athenaeum kiadása. A sokoldalú író, ki mint kritikus, szerkesztő, tárczíró és elbeszélő működik az irodalomban, tízennégy kisebb elbeszélést bocsátott közre ismét. A figyelmesen dolgozott apróságokban nem követi a most divatos francia tárczanoveletteket; azoknál mélyebben indokol, s kivált lélektani mozzanatok indítják és végzik a rövid, de formás cselekvényt. Nehány könnyebb rajz, ötlet, társadalmi apróság változatossá teszi a feldolgozott anyagot. A kötet elbeszélései ezek: Tiszteletes asszony. A majoresko. Szabadság. Párbaj. Liliom-illat. Színidőben. Katicza bonbon. Felment a klubba. A látszat öl. Egy hatnapos asszony. Kerge-tőzdő csillagok. Kegyelem. Egy válópör oka. Lepke-fogó kisasszony.

Az osztrák-magyar monarchia írásban és képből című nagy hon- és népismerető vállalatból közelebb megjelent 296. füzet «Magyarország» V. kötetének a 11. füzete, melyben a Vágvolgyi megyék ismertetéséből Trencsénmegye leírásának befejezését, Túrócmezgye leírását és Árva megye leírásának kezdetét találjuk. A két előbbi közlemény *Lovesányi Gyula* tollából való, míg Árva megye ismertetését *Kubinyi Miklós* írja. Mind a két író teljes gondal és személyes tapasztalatokon nyugvó alapossgal rajzolja a gyönyörű vidékek tájképi szépségeit s a földvidéki nép itt lakozó csoportjainak életét, foglalkozásait s általában művelődési és gazdasági állapotait, számos új adat föllhasználásával emelvén dolgozataik becsét. A tartalmas füzetet 11 rajz díszíti és élénkíti, melyek *Cserna Károly*, *Dörre Tivadar* és *Háry Gyula* festőművészeinktől valók. E munka a Révai-tesztvérek bizományában jelenik meg, s egy-egy füzet ára 30 krajczár.

Vigszínház. Április 10-ikén egy amerikai bohózat: *Feri kisasszony* került színre a Vigszínházban, szerzője *Morton*, kit a magyar közönség már több bohózatából ismer; fordította *Mihály József*. Nagyon különbözik szellemében, szerkezetében, meséjében is a megszokott bohózatoktól, de a tulzás, néhány drasztikus helyzet és paródia közt pezseg a színpad és életrevaló ötleteken mulat a közönség. Az előadás pedig jó, a mire a Vigszínház nagy becsügglyal is törekedik.

«Feri kisasszony» tulajdonképen Franz Staynor fiatal ur, de lányos képű lévén, férfi ruhában járó hölgynek gondolják, s mivel egy műkedvelő előadáson jó sikerrel játszott egy nő szerepét, azóta *Feri kisasszonynak* nevezik. Ő hát utólagra is nő ruhát ölt, s ezzel először is egyik barátját kompromittálja, a ki már jegyben jár, de *Feri kisasszony* látogatása nála, rendkívül elkeseríti barátja menyasszonyát; azután pedig hölgyek közt fordul meg, kik leányként tartván, tartózkodás nélküli viselkedéssel gyarapodik a komikus és groteszk helyzet. Sok tulzás, de állandó kedv közt tart ez a bohózat, melynek komoly széptani kritikát alkalmazni fölösleges volna, miután mulattatásra való rendeltetését kétségbevonni nem lehet.

A világhírű kerékpár.
Főképvisező Magyarországra részére: 7660
Fodor Károly és Társa, Budapest, V., Erzsébet-tér 17.
Pope Mfg. Co., gyárosok, Hartford, Conn.

„A világ legjobb sámfája“
FÖLDVÁRY IMRE
férfi divat és fehérnemű raktárában. **párja**
Budapest, IV., Koronaherzeg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7578
Férfi ingek, Jäger-árak, vadász és sport-cizkák dús választékban kaphatók.
Kortyák és Nyakkendők.

A „Very Well“
kerékpáryárak csak elsőosztályú kerékpárokat gyártanak a legjobb anyagból. Eladás tényleges jótállás mellett. Raktár Budapestben Blau Józsefnél Teréz-kört 23. — E oszban Baumann L.-nél VI./2. Millergasse 67. Képes szjegyek ingyen és bérmentve.

LUSER L.-féle turista tapasz.
Bíztos és gyorsan ható szer, tyúkszem szemölcs és talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindenmü bőségsarusodás, ellen. A hatásért jótállás vállal-tatik.
Köz-ponti szétküldési raktár: **SCHWENK L.** gyógyszerész **MEIDLING — BÉCS.**
Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minde tapasz a mellettes végjegyzék és aláírásal el van látva, azért is erre ügyelni kell. 7670
Gyógyszertárakban vásárlandó.
Főraktár: Budapest, Király-utca 12. szám **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésztárában.

Fekete selymekelmék
legszolidabb festésűek, a kallemes viselés- és tartósságért járul-levéllel. Magánok részére közvetlenül megrendelési formá-igény gyári árak mellett vámmentesen házhoz szállítva. Ez meg ezer előmerő irat. Minták, fehérek és színes selyemből is, bérmentve küldetnek.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
selymekelme-gyárak szövetsége Zürich. 7575

Üdvös tanács.
Köhögésnél, rekedtségűnél, a torok és légzési szervek működési zavarainál **Egger biztos hatású MELLPASZTILLAI** tabletták. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadohoz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásúak bizonyultak. 7520
Egger Szóda-Pasztillái.
(1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszer-tárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon: „Nádor“-gyógyszertár Budapest, Váci-kört 17. sz.

TRENCSÉN-TEPLIC
kénésfürdő
Felsőmagyarországon. A Kárpátok gyöngye.
30 pernyire Tepla-Trencsén-Teplie vasuti állomástól. A legerősebb kénésfürdő Magyarországon és Ausztriában 23-31° R. természetes melegforrásokkal 4935
köszvény, reuma, benuulás, neuralgia, leishár- ellen. Kényelemmel és fényesen berendezett közös és külön fürdők. Újonnan épült furdőház, hidegvíz és masszázura, villamos kezelés, gyógyító torna, savó- és helyi kurák. A tudomány és kényelem minden követelményének megfelelő olesó lakások, ezek közt Teplio-szálló, Garni, Forránd- var, Kastély, Sina- és a Háromsziv-ház, a melyek a kiszolgálatért nem számítanak külön, ajánlunk. Hangverseny, színház és egyéb mulatságok. Jó hegyi vízvezetékű für-sakocsi és hálker minden vonattal. 6000 furdővendég látogatója. Májusban és szeptemberben naponta 3 frtért szoba, furdő és teljes ellátás. A szezon május 1-én kezdődik. Képes prospektust ingyen küld a grófi furdőigazgatóság.

17. SZÁM. 1898. BUDAPEST, ÁPRILIS 24. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5 — félévre — 2.50 Külföldi előfizetésekre a postaiag meghatározott viteldi is csatolandó.

GIZELLA FÖHERCEGASSZONY EZÜST-LAKODALMA.

FÉNYES CSALÁDI ünnepet ült közösen a Habsburg és Wittelsbach uralkodó-ház e hó 20-án Münchenben, Bajorország fővárosában. Huszonötödik évfordulója volt e napon annak a boldog házasságnak, melyet *Lipót* bajor királyi herceg királyunk másodszületett leányával, *Gizella* főhercegnővel kötött 1872 április 20-án Bécsben, az Ágoston-rendiek templomában. Az ünnepség örömet és diszt rendkívül emelte, hogy ott *I. Ferenc József* király is személyesen megjelent. A többi vendégek közt ott voltak: *Gizella* főhercegnő asszony nővére, *Mária Valéria* főhercegnő, férjével, *Ferenc*

Salvator főherceggel együtt, *Luitpold* regens herceg, *Lipót* herceg atyja, s az ezüst-lakodalmat tartó hercegi pár négy gyermeke, u. m. legidősebb leányuk, *Erzsébet*, és férje, b. *Seefried auf Bultenheim Ottó*, osztrák-magyar főhadnagy; második leányuk, *Augusta*, és férje *József Ágost* főherceg, továbbá két fiuk: a 18 éves *György* és a 15 éves *Konrad* herceg. *Erzsébet* királyné üdülő helyéről, Kissingenből küldött üdvözlöt az ünnepelőknek. Az ezüst-lakodalom fő szereplői nem tartoznak a sokat emlegetett fejedelmi személyek közé; de azért jól tudja róluk az egész világ, hogy a legszebb és legpéldásabb családi élet élnek. *Gizella* főhercegnő asszony, ki 1856 július

12-én született, alig volt 16 éves, mikor második unokabátyjával, mostani férjével megismerkedett; csakhamar bensőbb vonzalom ébredt bennük egymás iránt. Eljegyzésük Magyarországon történt, hol *Gizella* és *Rudolf* gyermekkorában huzamosabb időket töltött az udvar, részint a budai várpalotában, részint Gödöllőn. Itt tanultak meg a királyi gyermekek is magyarul, még pedig olyan jól, hogy *Gizella* főhercegnő ma is folyékonyan beszél nyelvünket. Nevelése annyira házias volt, hogy az udvari társaságban csak férjhezmenetele előtt egy évvel mutatták be. S ő maga sem vágyott semmi tündöklő szereplésre. Gyermekkorá óta nagyon szerette a zenét, a festést és az irodalmat; ha ezekkel foglalkozhatott, rá sem gondolt az udvari pompá-

Előcs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.
HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR
Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120. (saját házában),
Az arany éremmel kitüntetve.

Millenniumi nagy éremmel kitüntetve.
DEHMAL KÁROLY
Zongora-gyáros és kölcsonzó intézet.
BUDAPEST, 7461
IV., Károly-kört 20. sz.
Zongorák, pianinok és rövid zongorák dús választékban, használt zongorák eladása.
Javitások és hangolások olcsón eszközöltetnek.

Érdekes tudnivaló
Hölgyek részére,
a **Sihulsky arzenikus és mosdóvíze**
az arzenikus kóros elváltozásánál, különösen szepülő, májolt, pürsének ellen a leghatásosabb szer. Az eredeti vóny a gyógyszerár egyedüli tulajdona. Ára 70 kr. 7520
Sihulsky balzsamos növény-szappan
eltávolítja a bőrre rakódó kórokozó anyagokat, melyek betegség folytán vagy a levegő porával a bőr légző mirigyait a rendszeres működésben gátolják. Ára 30 kr. — Kapható: **Szeloczky Géza** gyógyszerésznél Kassán.

PARFÜMERIE LOHSE
Edelveilchen
a legpompásabb ibolyákkal, hasonló a frissen leszakasztott ibolyához: illatszser — szappan — arczpor — pipere-víz — brillantine — illatpárnák.
Gustav Lohse, BERLIN W.
45/46 Jägerstrasse 45/46
kir. udvari szállító.
Kapható valamennyi illatszerezet, diszsmári, gyógyszerészet- és gyógyszerárban, valamint minden fodrászüzletben Ausztriában Magyarországon.

Cacao van Houten
E gyártmány kitünősége magyarázza meg annak rendkívüli kelendőségét. 7673

Tessék kísérletet tenni
és meg fog győődni, hogy patkányok és posz-tyerek kirtására minden körülmények közt leg-előnyösebb a **László József gyógyszerész** által feltalált
patkány pusztító-szer.
Bámulatos hatását és biztos sikerét ezernyi ezer előismerő nyilatkozat bizonyítja.
Ara 1 doboznak 1 frt, 6 doboznak 5 frt, használati utasítással. — Kapható:
LÁSZLÓ JÓZSEF gyógyszerésznél
Maros-Ujvár (Erdély). 7468
Budapesti főraktár: **Egger-féle gyógyszerár** a „Nádorhoz“, Váci-kört 17.

BEM és PETŐFI
Nagy körkép a szabadságharczából
Festette: Vágó, Styka, Spányi. 7620
Látható reggel 9 órától. Este villamos fénynél.
Aréna-út 70. Városliget. — Belépődíj 50 kr.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legszilárdabb égyvényes
SAVANYUKUT

A legszebb
élő virágokat, esküvői és egyéb esokrokat, alkalmi koszorukat, dísznövényeket és virágokat legújtanonyosabban szállít
REINISCH TESTVÉREK
kereskedelmi kertészete, VII. kerület, Gizella-út 33. szám.
VIRÁGCSARNOKA
Deák-tér, a földalatti villamos vasuti kioszkjában.
Vidéki megrendelések postafordultával a legkondosabban eszközöltetnek. 7627

Dr Leras
VAS PHOSPHÁT
Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kitűnő gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomor-fájdalmak, vérvesztés esetében szabályozza a hőszámot, könnyű emésztető és kiválóképen hölgyeknek, valdeben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmelegebben ajánlható. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Magyarországi főraktár Budapest, Török József gyógyszerésztára király-utca 12. sz.

GIZELLA FÖHERCEGNŐ.

LIPÓT BAJOR HERCEG.

1895. évi fényképek után.